

1. Kako oblikujemo amortizacijsko osnovo osnovnega sredstva?

Amortizacijsko osnovo predstavlja vrednost delovnega sredstva, ki bo predmet amortizacije. Imamo tri možnosti:

- **nabavna vrednost osnovnega sredstva:** to je fakturna vrednost osnovnega sredstva povečana za vse stroške povezane z nabavo (prevoz, carina, montaža, embalaža ...),
- **reprodukcijska vrednost osnovnega sredstva:** to je ocenjena vrednost novega osnovnega sredstva, ki bo po preteku življenjske dobe nadomestilo starega. Pri tej oceni je treba upoštevati tehnični in tehnološki napredek.
- **trenutna reprodukcijska vrednost osnovnega sredstva:** je ocenjena tržna vrednost osnovnega sredstva v nekem trenutku.

2. Ali so fizična obraba, fizično staranje, tehnično in gospodarsko staranje podlaga za opredelitev amortizacijske stopnje?

Fizična obraba: zaradi obrabe se zmanjšuje vrednost osnovnega sredstva, odvisna je od časovne obremenitve (izmene), intenzivnosti obremenitve (št. izdelkov /izmeno), kakovosti osnovnega sredstva, kakovosti vzdrževanja. Bolj ko je osnovno sredstvo fizično obrabljivo, krajša bo njegova življenjska doba in s tem amortizacijska stopnja in obratno.

Fizično staranje: osnovno sredstvo se troši tudi ko ga ne uporabljamo (vpliv korozije, staranje materiala), torej ima fizično staranje vpliv na življenjsko dobo in s tem tudi na amortizacijsko stopnjo.

Tehnično in gospodarsko staranje: je posledica tehnološkega in tehničnega razvoja. Osnovno sredstvo je fizično še sposobno opravljati svoje delo, vendar ga opravlja neracionalno in negospodarno. Takšno osnovno sredstvo je treba zamenjati pred iztekom življenjske dobe in ga je smiselno v tem času amortizirati. Temu moramo prilagoditi stopnjo amortizacije.

3. Kaj je amortizacijski postopek?

Amortizacijski postopek je postopno zmanjševanje vrednosti osnovnega sredstva, njeno prenašanje na izdelke in skozi ceno izdelka pridobiti sredstva za nakup novega osnovnega sredstva.

Amortizacijski postopek zajema:

- določanje osnove za amortiziranje
- določanje življenjske dobe delovnega sredstva (fizično in ekonomsko trajanje)
- izbira ustrezne metode amortiziranja (kako bo osnovno sredstvo prenašalo svojo vrednost na proizvode, potrebno je sodelovanje ekonomike in tehnikov).

4. Kako izračunamo obrabno in kako enakomerno časovno amortizacijsko stopnjo?

Obrabna amortizacijska stopnja: višina amortizacijske stopnje je povezana s fizično obrabo osnovnega sredstva, fizična obraba pa je povezana z intenzivnostjo uporabe osnovnega sredstva. Kot merilo obrabe osnovnega sredstva nam služi število proizvedenih izdelkov. Amortizacijska stopnja ni odvisna od časa, ampak od obsega proizvodnje.

$$\text{amortizacijska stopnja} = \frac{\text{amortizacijska osnova}}{\text{\u0161tevilo izdelkov}} \quad [\text{SIT / izdelek}]$$

Enakomerna \u010dasovna amortizacijska stopnja: višina amortizacijske stopnje je v okviru \u017divljenjske dobe osnovnega sredstva enakomerna in je iz leta v leto enaka. amortizacijska stopnja je odvisna od \u017divljenjske dobe osnovnega sredstva in ne od obsega proizvodnje.

$$\text{amortizacijska stopnja} = \frac{\text{amortizacijska osnova}}{\text{\u017divljenjska doba}} \quad [\text{SIT / leto}]$$

5. Kak\u0161no vrsto stro\u0161kov predstavlja obrabna in kak\u0161no vrsto stro\u0161kov \u010dasovna amortizacija?

Obrabna amortizacija : predstavlja variabilne stro\u0161ke. Višina amortizacije je odvisna od dejanske uporabe OS, oziroma od obsega proizvodnje. Višina AM/izdelek je fiksna (\u017divljenska doba je ocenjena skozi \u0161t. izdelkov).

\u010dasovna amortizacija: predstavlja fiksne stro\u0161ke, ki se porazdelijo na koli\u010dino proizvedenih izdelkov skozi \u017divljensko dobo OS. Ve\u010danje obsega proizvodnje zmanj\u0161uje stro\u0161ek AM/izdelek.

6. Katere neenakomerne \u010dasovne amortizacijske postopke poznate?

- **metoda nara\u0161\u010dajo\u010dih letnih zneskov:** osnovno sredstvo prenese vsako leto ve\u010dji del svoje vrednosti na izdelke. Pri obra\u010dunu amortizacije uporabljamo konstantno amortizacijsko osnovo in spremenljivo amortizacijsko stopnjo. Vsota amortizacijskih stopenj v \u017divljenjski dobi osnovnega sredstva mora biti enaka 100%,
- **metoda vsote letnih \u0161tevil:** imamo stalno amortizacijsko osnovo in spremenljive stopnje iz vsote letnih \u0161tevil. Vsota letnih \u0161tevil = $n(n+1) / 2$. Po tej metodi amortiziramo 72% vrednosti delovnega sredstva v prvi polovici \u017divljenjske dobe,
- **metoda padajo\u010de osnove:** amortizacijska osnova je vsakokratna neodpisana vrednost osnovnega sredstva. Amortizacijska stopnja je konstanta, le da je 2-krat vi\u0161ja kot pri metodi enakih letnih zneskov. Metoda odpi\u0161e pribli\u017eno 2/3 vrednosti delovnega sredstva v prvi polovici njegove \u017divljenjske dobe,
- **linearna metoda s spremenjenimi stopnjami:** pri tej metodi vnaprej dolo\u010dimo kak\u0161en del vrednosti osnovnega sredstva ho\u010deamo amortizirati v prvi polovici \u017divljenjske dobe in kak\u0161en v drugi polovici.

7. Poslovni sistem je kupil nov stroj, katerega kupna cena zna\u0161a 80.000 SIT, neposredni nabavni stro\u0161ki 10.000 SIT, stro\u0161ki postavljanja in sestavljanja pa 10.000 SIT.

Razli\u010dica 1: \u017divljenjska doba naj bi zna\u0161ala 4 leta.

Razli\u010dica 2: \u0161tevilo mo\u017dnih uporab naj bi bilo 1.000, \u0161tevilo uresni\u010denih uporab pa prvo leto 200, drugo leto 600, tretje leto 0 in \u010detrto leto 200.

Izračunajte amortizacijo po vseh različnih možnih postopkih amortiziranja za vsako leto!

življ. doba	4 leta
št. uporab	1000

kupna cena	80.000,00 SIT
neposr. nabavni stroški	10.000,00 SIT
montaža	10.000,00 SIT
amort. Osnova	100.000,00 SIT

št. uresničenih uporab			
1. Leto	2. Leto	3. Leto	4. Leto
200	600	0	200
20%	60%	0%	20%

Linearna metoda

$$\text{letna amortizacija} = \frac{\text{amortizacijska osnova}}{\text{življenjska doba}} \quad [\text{SIT}]$$

leto	AM osnova	AM
1	100.000,00 SIT	25.000,00 SIT
2	750.000,00 SIT	25.000,00 SIT
3	500.000,00 SIT	25.000,00 SIT
4	250.000,00 SIT	25.000,00 SIT
AM skupaj		100.000,00 SIT

Metoda naraščajočih letnih zneskov

Višino amortizacijske stopnje določimo sami. Vsota amortizacijskih stopenj mora biti 100%.

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	100.000,00 SIT	10%	10.000,00 SIT
2	100.000,00 SIT	25%	25.000,00 SIT
3	100.000,00 SIT	30%	30.000,00 SIT
4	100.000,00 SIT	35%	35.000,00 SIT
skupaj		100%	100.000,00 SIT

Metoda vsote letnih števil

$$\text{vsota letnih števil} = n * \frac{n+1}{2} \quad [\text{SIT}]$$

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	100.000,00 SIT	4/10	40.000,00 SIT
2	100.000,00 SIT	3/10	30.000,00 SIT

3	100.000,00 SIT	2/10	20.000,00 SIT
4	100.000,00 SIT	1/10	10.000,00 SIT
skupaj		1	100.000,00 SIT

Metoda padajoče osnove

Amortizacijska stopnja je konstantna. Vsako naslednje leto uporabimo amortizacijsko osnovo zmanjšano za amortizacijo.

$$\text{amortizacijska osnova} = \frac{100\%}{\text{življenjska doba}} * 2 \quad [\text{SIT}]$$

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	100.000,00 SIT	50%	50.000,00 SIT
2	50.000,00 SIT	50%	25.000,00 SIT
3	25.000,00 SIT	50%	12.500,00 SIT
4	12.500,00 SIT		12.500,00 SIT
skupaj		1 5/10	100.000,00 SIT

Linearna metoda s spremenjenimi stopnjami

Določimo višino amortizacije v prvi in drugi polovici življenjske dobe osnovnega sredstva. V konkretnem primeru je stopnja amortizacije v prvi polovici življenjske dobe osnovnega sredstva 65%, v drugi polovici pa 35%.

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	100.000,00 SIT	32,5%	32.500,00 SIT
2	100.000,00 SIT	32,5%	32.500,00 SIT
3	100.000,00 SIT	17,5%	17.500,00 SIT
4	100.000,00 SIT	17,5%	17.500,00 SIT
skupaj		100,0%	100.000,00 SIT

Proizvodna metoda

$$\frac{\text{amortizacija}}{\text{izdelek}} = \frac{\text{amortizacijska osnova}}{\text{stevilo izdelkov}} \quad [\text{SIT} / \text{izdelek}]$$

$$\text{letna amortizacija} = \frac{\text{amortizacija}}{\text{izdelek}} * \text{st. izdelkov v enem letu} \quad [\text{SIT}]$$

leto	št. izdelkov	AM/ izdelek	AM
1	200	100,00 SIT	20.000,00 SIT
2	600	100,00 SIT	60.000,00 SIT
3	0	100,00 SIT	0,00 SIT

4	200	100,00 SIT	20.000,00 SIT
		skupaj	100.000,00 SIT

Linearno proizvodna metoda

$$\text{letna amortizacija} = \frac{\text{amortizacijska osnova}}{\text{življenjska doba}} * \text{kol. izkorišč.} \quad [\text{SIT}]$$

$$\text{kol. izkorišč.} = \frac{\text{dejanska izkorišč.}}{\text{norma ln a ikorišč.}}$$

leto	AM osnova	količnik	AM
1	100.000,00 SIT	0,2	20.000,00 SIT
2	100.000,00 SIT	0,6	60.000,00 SIT
3	100.000,00 SIT	0,0	0,00 SIT
4	100.000,00 SIT	0,2	20.000,00 SIT
		skupaj	100,0%
			100.000,00 SIT

8. Podjetje je po opravljenih študijah in raziskavah, ki so jih plačali z 250.000 sit, kupilo nove stroje v vrednosti 15 mio SIT. Stroški transporta so znašali 1 mio SIT, carina 6 mio SIT, montaža strojev pa dodatnih 750.000 SIT. V podjetju predvidevajo, da bo doba koristnosti nabavljenih strojev 6 let. Izračunajte letne zneske amortizacije po linearni metodi.

življ. doba	6 let
raziskave	250.000,0 SIT
vrednost stroja	15.000.000,0 SIT
transport	1.000.000,0 SIT
carina	6.000.000,0 SIT
montaža	750.000,0 SIT
AM osnova	23.000.000,0 SIT
letna AM	3.833.333,0 SIT

leto	AM osnova	AM
1	23.000.000,0 SIT	3.833.333,3 SIT
2	19.166.666,7 SIT	3.833.333,3 SIT
3	15.333.333,4 SIT	3.833.333,3 SIT
4	11.500.000,1 SIT	3.833.333,3 SIT
5	7.666.666,8 SIT	3.833.333,3 SIT
6	3.833.333,5 SIT	3.833.333,3 SIT
		AM skupaj
		22.999.999,80 SIT

9. Na osnovi istih podatkov kot pri prvi metodi izračunajte letne zneske amortizacije po metodi naraščajočih letnih zneskov!

življ. doba	6 let
raziskave	250.000,0 SIT
vrednost stroja	15.000.000,0 SIT
transport	1.000.000,0 SIT
carina	6.000.000,0 SIT
montaža	750.000,0 SIT
AM osnova	23.000.000,0 SIT

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	23.000.000,0 SIT	5%	1.150.000,00 SIT
2	23.000.000,0 SIT	10%	2.300.000,00 SIT
3	23.000.000,0 SIT	15%	3.450.000,00 SIT
4	23.000.000,0 SIT	20%	4.600.000,00 SIT
5	23.000.000,0 SIT	25%	5.750.000,00 SIT
6	23.000.000,0 SIT	25%	5.750.000,00 SIT
skupaj		100%	23.000.000,00 SIT

10. Na osnovi podatkov iz prve metode izračunajte letne zneske amortizacije po metodi z vsoto letnih števil.

življ. doba	6 let
raziskave	250.000,0 SIT
vrednost stroja	15.000.000,0 SIT
transport	1.000.000,0 SIT
carina	6.000.000,0 SIT
montaža	750.000,0 SIT
AM osnova	23.000.000,0 SIT

$$\text{Vsota letnih števil} = 6 \cdot 7 / 2 = 21$$

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	23.000.000,0 SIT	2/7	6.571.428,6 SIT
2	23.000.000,0 SIT	5/21	5.476.190,5 SIT
3	23.000.000,0 SIT	4/21	4.380.952,4 SIT
4	23.000.000,0 SIT	1/7	3.285.714,3 SIT
5	23.000.000,0 SIT	2/21	2.190.476,2 SIT
6	23.000.000,0 SIT	1/21	1.095.238,1 SIT
skupaj		1	23.000.000,00 SIT

11. Upoštevajte podatke iz prve časovne metode amortiziranja izračunajte letne zneske amortizacije po metodi padajoče osnove.

življ. doba	6 let
raziskave	250.000,0 SIT
vrednost stroja	15.000.000,0 SIT
transport	1.000.000,0 SIT
carina	6.000.000,0 SIT
montaža	750.000,0 SIT
AM osnova	23.000.000,0 SIT

Amortizacijska stopnja = $100\% / 6 * 2 = 33\%$

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	23.000.000,0 SIT	33%	7.590.000,0 SIT
2	15.410.000,0 SIT	33%	5.085.300,0 SIT
3	10.324.700,0 SIT	33%	3.407.151,0 SIT
4	6.917.549,0 SIT	33%	2.282.791,2 SIT
5	4.634.757,8 SIT	33%	1.529.470,1 SIT
6	3.105.287,7 SIT		3.105.287,7 SIT
	skupaj		23.000.000,00 SIT

12. Podjetje je nakupilo skupino strojev v vrednosti 16 mio SIT. Predvidena doba koristnosti zanje znaša 8 let, vendar pa bi v podjetju radi v prvi polovici dobe koristnosti odpisali 75% vrednosti, v drugi polovici pa preostalih 25% vrednosti teh strojev. Izračunajte letne zneske amortizacije po letih!

vrednost	16.000.000,0 SIT
življenjska doba	8 let
AM v prvi 1/2 življ. dobe je	75%
AM v drugi 1/2 življ. dobe je	25%

leto	AM osnova	AM stopnja	AM
1	16.000.000,0 SIT	18,75%	3.000.000,00 SIT
2	16.000.000,0 SIT	18,75%	3.000.000,00 SIT
3	16.000.000,0 SIT	18,75%	3.000.000,00 SIT
4	16.000.000,0 SIT	18,75%	3.000.000,00 SIT
5	16.000.000,0 SIT	6,25%	1.000.000,00 SIT
6	16.000.000,0 SIT	6,25%	1.000.000,00 SIT
7	16.000.000,0 SIT	6,25%	1.000.000,00 SIT
8	16.000.000,0 SIT	6,25%	1.000.000,00 SIT
	skupaj	100,00%	16.000.000,00 SIT

13. Nabavna vrednost stroja, ki ga je podjetje kupilo v začetku poslovnega leta, je 3 mio SIT. V podjetju predvidevajo, da bodo lahko s tem strojem v teku njegove dobe

koristnosti izdelali 200.000 proizvodov. Za posamezna leta dobe koristnosti so izdelali naslednji načrt količin proizvodov:

leto	1	2	3	4	5	skupaj
št. izdelkov	30.000	40.000	50.000	50.000	30.000	200.000

Izračunajte letne zneske amortizacije če v podjetju uporabljajo proizvodno metodo!

nabavna vrednost	3.000.000,0 SIT
št. proizv./živ. dobo	200.000
AM/ izdelek	15,0 SIT

leto	št. izdelkov	AM/ izdelek	AM
1	30.000	15,00 SIT	450.000,00 SIT
2	40.000	15,00 SIT	600.000,00 SIT
3	50.000	15,00 SIT	750.000,00 SIT
4	50.000	15,00 SIT	750.000,00 SIT
5	30.000	15,00 SIT	450.000,00 SIT
		skupaj	3.000.000,00 SIT

14. V podjetju so predvidevali, da bodo z novima strojema, katerih nabavna vrednost je bila 800.000 SIT, izdelali v njuni ocenjeni dobi koristnosti ($n = 4$ leta) 4.000 proizvodov, če bi bila izkoriščenost strojev normalna to je 1.000 proizvodov letno.

V podjetju so uporabljali linearno metodo amortiziranja. Dejanska izkoriščenost strojev po letih pa je bila naslednja:

leto	1	2	3	4	skupaj
št. izdelkov	800	900	1.100	1.200	4.000

Izračunajte letne zneske amortizacije, ki so jih v podjetju dejansko obračunali!

nabavna vrednost	800.000,0 SIT
št. proizv./živ. dobo	4.000
življenjska doba	8 let
letna AM	200.000,00 SIT
AM/ izdelek	200,0 SIT

Linearna metoda

leto	AM osnova	AM
1	800.000,0 SIT	200.000,0 SIT
2	600.000,0 SIT	200.000,0 SIT
3	400.000,0 SIT	200.000,0 SIT
4	200.000,0 SIT	200.000,0 SIT
AM skupaj		400.000,00 SIT

Proizvodna metoda

leto	št. izdelkov	AM/ izdelek	AM
------	--------------	-------------	----

1	800	200,0 SIT	160.000,00 SIT
2	900	200,0 SIT	180.000,00 SIT
3	1.100	200,0 SIT	220.000,00 SIT
4	1.200	200,0 SIT	240.000,00 SIT
		skupaj	800.000,00 SIT

RAČUNALNIŠKE VAJE

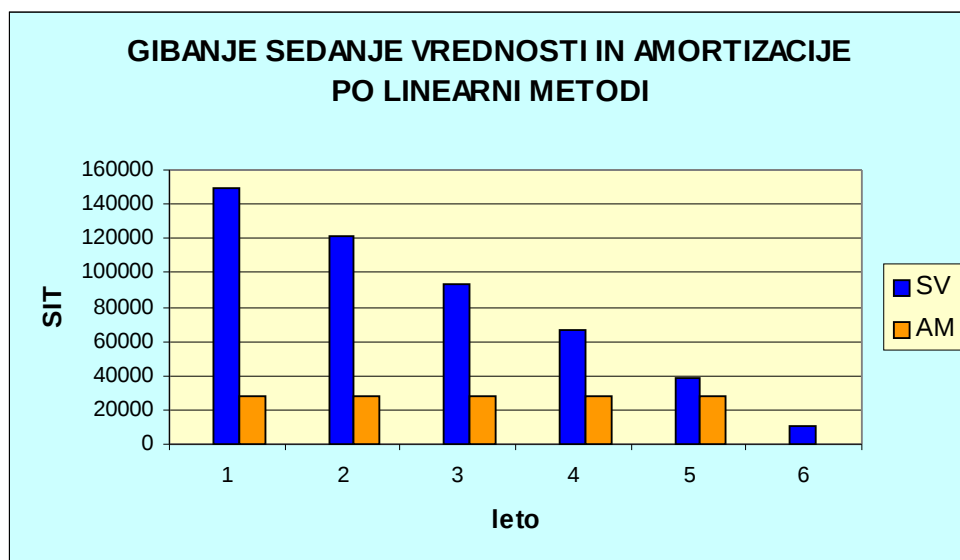
1. LINEARNA METODA ALI METODA ENAKIH LETNIH ZNESKOV

Za opremo, ki smo jo ob nakupu plačali 150.000 SIT, bomo čez 5 let dobili le 10.000 SIT. Koliko amortizacije moramo obračunati v posameznih letih po linearni metodi?

- v pomožno tabelo vstavi nabavno vrednost, ostanek vrednosti, in življenjsko dobo opreme
- s pomočjo programa EXCEL izračunaj:
 1. zneske amortizacije po linearni metodi s pomočjo funkcije SLN
 2. sedanjo vrednost (=predhodna sedanja vrednost-znesek amortizacije)
 3. grafično prikaži gibanje sedanje vrednosti in amortizacije v ocenjeni dobi njegove koristnosti.

NABAVNA VREDNOST	150.000,00 SIT
OSTANEK VREDNOSTI	10.000,00 SIT
ŽIVLJENSKA DOBA	5
AMORTIZACIJA	28.000,00 SIT

LETO	SV	AM
1	150.000,00 SIT	28.000,00 SIT
2	122.000,00 SIT	28.000,00 SIT
3	94.000,00 SIT	28.000,00 SIT
4	66.000,00 SIT	28.000,00 SIT
5	38.000,00 SIT	28.000,00 SIT
6	10.000,00 SIT	28.000,00 SIT
		178.000,00 SIT

Postopek: aktiviramo funkcijo SLN in v zaslonsko obliko vstavljamo podatke, ki so razvidni iz slike 1. V okence **cost** vnašamo sedanjo vrednost opreme, ki jo vsako leto zmanjšamo za amortizacijo. Okence **salvage** ostaja nespremenjeno, vanj vnašamo ceno, ki jo bomo dobili

za opremo čez 5 let (10.000 SIT). V okence **life** vnašamo življenjsko dobo opreme (v letih), ki je preostala do konca amortizacije opreme. Postopek ponovimo za vsako leto posebej.

SLN

Cost B1 = 150000

Salvage B2 = 10000

Life B3 = 5

= 28000

Vrne linearno amortizacijo sredstva za eno obdobje.

Cost je začetna cena sredstva.

Rezultat formule = 28.000,00 SIT

V redu Prekliči

Slika1: zaslonska oblika funkcije SLN

2. DEGRESIVNA METODA

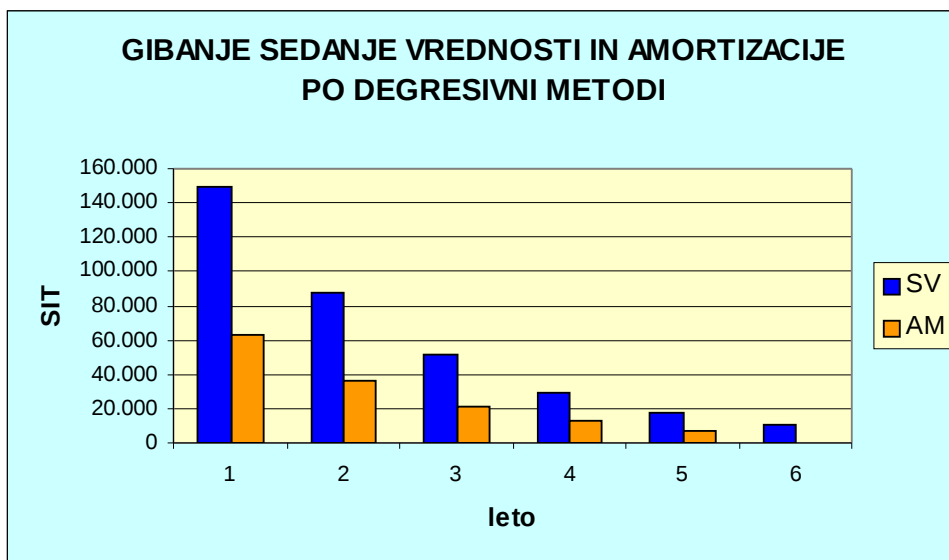
Uporabi podatke prejšnjega zgleada

S pomočjo programa EXCEL izračunaj:

1. zneske amortizacije po degresivni metodi s pomočjo funkcije DB.
2. grafično prikaži gibanje sedanje vrednosti in amortizacije po degresivni metodi v ocenjeni dobi njegove koristnosti.

NABAVNA VREDNOST	150.000,00 SIT
OSTANEK VREDNOSTI	10.000,00 SIT
ŽIVLJENSKA DOBA	5

LETO	SV	AM
1	150.000,00 SIT	62.700,00 SIT
2	87.300,00 SIT	36.491,40 SIT
3	50.808,60 SIT	21.237,99 SIT
4	29.570,61 SIT	12.360,51 SIT
5	17.210,09 SIT	7.211,03 SIT
6	9.999,06 SIT	
		150.000,00 SIT

Postopek: aktiviramo funkcijo DB in v zaslonsko obliko vstavljamo podatke, ki so razvidni iz slike 2. . V okence **cost** vnašamo sedanjo vrednost opreme, ki jo vsako leto zmanjšamo za amortizacijo . Okence **salvage** ostaja nespremenjeno, vanj vnašamo ceno , ki jo bomo dobili za opremo čez 5 let (10.000 SIT). V okence **life** vnašamo življenjsko dobo opreme (v letih), ki je preostala do konca amortizacije opreme. V okence **period** vnašamo obdobje (v letih), za katero želimo izračunati amortizacije opreme. Postopek ponovimo za vsako leto posebej

DB

Cost B1 = 150000

Salvage B2 = 10000

Life B3 = 5

Period D2 = 1

Month = število

= 62700

Vrne amortizacijo sredstva za določeno obdobje po metodi fiksnopojemajočega salda.

Salvage je rešena vrednost na koncu življenjske dobe sredstva.

Rezultat formule = 62.700,00 SIT

V redu Prekliči

Korak 1

DB

Cost E3 = 87300

Salvage B2 = 10000

Life 4 = 4

Period 1 = 1

Month = število

= 36491,4

Vrne amortizacijo sredstva za določeno obdobje po metodi fiksnopojemajočega salda.

Cost je začetna cena sredstva.

Rezultat formule = 36.491,40 SIT

V redu Prekliči

Korak 2

Slika 2: vnašanje podatkov v zaslonsko obliko funkcije DB pri degresivni metodi.

3. PROGRESIVNA METODA

Uporabi podatke prejšnjega zгледа

S pomočjo programa EXCEL izračunaj

1. zneske amortizacije po progresivni metodi s pomočjo funkcije DB in sicer tako, da se pri izračunu upoštevajo leta v obratnem vrstnem redu, kot pri degresivni metodi (excel ne pozna funkcije za izračun amortizacije po progresivni metodi)
2. grafično prikaži gibanje sedanje vrednosti in amortizacije po progresivni metodi v ocenjeni dobi njegove koristnosti

NABAVNA VREDNOST	150.000,00 SIT
OSTANEK VREDNOSTI	10.000,00 SIT
ŽIVLJENSKA DOBA	5

LETO	SV	AM
1	150.000,00 SIT	7.193,82 SIT
2	142.806,18 SIT	12.360,51 SIT
3	130.445,67 SIT	21.237,99 SIT
4	109.207,67 SIT	36.491,40 SIT
5	72.716,27 SIT	62.700,00 SIT
6	10.016,27 SIT	
		150.000,00 SIT

Postopek: aktiviramo funkcijo DE slika 3. V okence **cost** vnašamo amortizacijo . Okence **salvage** ost za opremo čez 5 let (10.000 SIT). je preostala do konca amortizacije (v letih), za katero želimo izračun posebej. Prva dva koraka sta prika

